14. Boğaziçi Üniversitesi

14.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Boğaziçi Üniversitesi web sitesinde bulunan Kurul, Komisyonlar, Koordinatörlükler, Birimler, Yönetmelikler, Yönergeler, Yönetim, Usul ve Esaslar, Stratejik Plan, Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu, vizyonu ve temel değerleri ile ders kayıt sistemi detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Üniversitelerde LGBTİ+lara Karşı Ayrımcılık Göstergeleri	*GÖSTERGE*	*PUANLAR*			*Bulgular*
		0	**1**	**2**	
1.	**Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği**				**7/10**
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı			2	Adında anahtar sözcük bulunan seçmeli ve zorunlu toplam 55 ders
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı			2	Adında anahtar sözcük bulunan seçmeli ve zorunlu toplam 55 ders
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik			2	100'ün üzerinde akademik yayın
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin sayısı			0	
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin sayısı			1	
2.	**LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi**				**8/10**
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin sayısı			2	Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Çalışmaları Kulübü (BÜLGBTİ+)
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)			0	
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı			2	105 etkinlik
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı			2	5 Onur Haftası
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı			2	9 etkinlik
3.	**Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve cinsiyetçi kalıplar**				**3/8**
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı			1	Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Temel İlkeler ve Stratejiler

3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	0	
3.3	Üniversite web sitelerde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	0	
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	Cinsel Tacizi Önleme Koordinatörlüğü Raporu (2016-2020), Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Temel İlkeler ve Stratejiler
PUAN:		**18/28**	

Boğaziçi Üniversitesi araştırma merkezleri kapsamında KAM bulunmuyor olsa da Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde SKH 5: Toplumsal Cinsiyet, SKH 11: Eşitsizliklerin Azaltılması ve SKH 16: Barış ve Adalet hedeflerine yönelik çalışmalar yapan merkezler[48] bulunmaktadır. Benzer bir şekilde Sosyal Politika Forumu Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde de toplumsal cinsiyet ve ayrımcılık karşıtı eksenli çalışmalar sürdürülmektedir. Üniversite bünyesinde bulunan Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Çalışmaları Kulübü (BÜLGBTİ+) resmi olmayan bir LGBTİ+ topluluğudur[49].

Üniversitenin ders kayıt sistemi incelendiğinde, derslerin seçmeli mi zorunlu mu olduğu bilgisine erişelememektedir. Ders başlığında anahtar sözcüğü taşıyan 55 dersin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından LGBTİ+ kapsayıcı olduğu tespit edilmiştir. Derslerin 28'i toplumsal cinsiyet (gender), 6'sı eşitsizlik (inequality), 11'i insan hakları (human rights), 1'i cinsellik (sexuality), 3'ü feminizm (feminism) ve 6'sı sivil toplum (civil society) kavramlarını başlığında taşımaktadır. Ayrıca bölüm ve programlardan izlencesine ulaşılabilen dersler arasında başlığında anahtar sözcüğü taşımayan ancak müfredatında anahtar sözcükler üzerine konular ve kaynaklar bulunan ders sayısının 13 olduğu tespit edilmiştir. Bu dersler 12 hafta queer, 12 hafta toplumsal cinsiyet, 6 hafta beden, 2 hafta feminizm, 8 hafta eşitsizlik ve 1 hafta LGBTİ+ odağında işlenmiştir.

YÖK TEZ veri tabanında LGBTİ+ ve queer odaklı 83 lisansüstü tez çalışmasına erişilmiştir. Üniversitenin Akademik Veri Yönetim Sistemi bulunmamaktadır.

48 https://arastirma.boun.edu.tr/tr/uygulama-ve-arastirma-merkezleri-uygar (Son Erişim Tarihi: 27.01.2022).

49 ÜniKuir Derneği, Üniversiteli LGBTİ+ Öğrenci Toplulukları Yıllık Raporu 2021.

Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	*PUANLAR*			*Bulgular*
		0	**1**	**2**	
1.	**Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği**				**8/12**
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı			2	Boğaziçi Üniversitesi Yurtlar Yönetmeliği, Etik İlkeler, Boğaziçi Üniversitesi Tacizden Koruma ve Korunma Kılavuzu, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Temel İlkeler ve Stratejiler
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı			2	Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı			2	Sosyal Politika Forumu Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı			2	Temel Değerler, Toplumsal Dayanışma Birimi, Üniversite Yaşamı Etik Kurulu, Öğrenci Hak ve Sorumlulukları, Etik İlkeler, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Temel İlkeler ve Stratejiler
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0			
2.	**Üniversitelerin TCE'ye dikkat çekmek için STK'larla yaptıkları iş birlikleri, etkinlikler**				**1/4**
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı		1		Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Üniversiteler Arası İletişim Ağı
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0			
3.	**Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri**				**10/10**
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS birimi sayısı			2	Cinsel Tacizi Önleme Koordinatörlüğü

3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Web sitesinde bilgi verilmiştir.
3.3	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	2	https://citok.boun.edu.tr
3.4	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	2	"Tacizden Koruma ve Korunma Kılavuzu", CİTÖK web sitesi
3.5	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	2	1 eğitim, 10 etkinlik
PUAN:		**19/26**	

Üniversitenin etik değerler ve ilkelerinde[50] temel hak ve özgürlüklere saygı gösterilmesi; dil, köken, renk, bedensel özellikler, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, inanç, din, mezhep ve benzeri özellikleri nedeniyle kişiler arasında ayrım yapılmaması yer almaktadır. Ek olarak Boğaziçi Üniversitesi Toplumsal Dayanışma[51] biriminde hedeflerden biri yine ayrımcılıkla ve tacizle mücadele olarak belirlenmiştir.

Boğaziçi Üniversitesi Yurtlar Yönetmeliği'nde[52] "Yurttan Çıkarma" başlığında "Kişilerin ruhsal ve bedensel bütünlüğüne sözlü, fiziksel veya çeşitli görseller iletişim araçları yoluyla yapılan onların cinselliğini, cinsiyetini, cinsiyet kimliğini, cinsel yönelimini hedef alan güç kullanımı içeren ya da içermeyen davranışlarda bulunmak" ifadesi bulunmaktadır. Bu ifade Boğaziçi Üniversitesi dışında incelenen hiçbir üniversitenin yönetmeliğinde bulunmamaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi'nde Cinsel Tacizi Önleme Koordinatörlüğü bulunmaktadır. Birime ait içeriği geniş bir web sayfasında mevzuata ilişkin belgeler, birime nasıl başvurulacağı, sürece dair ve tacize karşı kapsamlı içerikler paylaşılmıştır. Keza üniversitenin etik kurullar arasında bulunan Üniversite Yaşamı Etik Kurulu ve Öğrenci Etik Kurulu kapsamında belirlenen etik ilkeler arasında ayrımcılık ve tacize karşı ilkeler bulunmaktadır. Ek olarak Boğaziçi Üniversitesi Toplumsal Dayanışma[53] biriminde hedeflerden biri yine ayrımcılıkla ve tacizle mücadele olarak belirlenmiştir.

Boğaziçi Üniversitesi sivil toplum kuruluşları dışında UN SDSN Türkiye ve BM Kadın Birimi ile toplumsal cinsiyet eşitliği alanında iş birliği geliştirmiş ve ortak çalışmalar yürütmüştür. Ayrıca LGBTİ+ odaklı çalışan sivil toplum kuruluşları ile iş birlikleri hakkında bilgiye ulaşılmasa da Boğaziçi Üniversitesi Yaşam Boyu Eğitim Merkezi'nin (BÜYEM) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği projesi kapsamında Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında yer alan 17 maddeden biri olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin, BÜYEM olarak desteklendiği ve tüm paydaşlarını bu doğrultuda eyleme geçmeye çağırdıkları belirtilmiştir. BÜYEM bu projesi kapsamında eğitimler vermektedir. Eğitim başlıkları: Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Eşitliği Hakkında Temel Bilgiler, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğini Anlamak, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Normatif Çerçeveler, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kadın Emeği ve İstihdamı, Sektörel Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlenmesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı İşyeri Oluşturmak, Kadın Girişimcilik Programları. Ancak bu eğitimlerin üniversite bileşenlerini

50 http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Etik_Ilkeler (Son Erişim Tarihi: 27.01.2022).
51 https://toplumsaldayanisma.boun.edu.tr/content/hedefler (Son Erişim Tarihi: 27.01.2022).
52 Boğaziçi Üniversitesi Yurtlar Yönetmeliği 20.09.2007 tarihli 26649 sayılı Resmi Gazete.
53 https://toplumsaldayanisma.boun.edu.tr/content/hedefler (Son Erişim Tarihi: 27.01.2022).

(iç paydaşları) kapsayıp kapsamadığı bilgisine web sitesinden erişilemediği gibi bu eğitimlerin LGBTİ+ kapsayıcılığına dair bilgiye ulaşılamamıştır[54].

14.2. LGBTİ+ Hakları Ölçeği

Araştırmaya Boğaziçi Üniversitesi mensubu olan 58 öğrenci, 6 akademik personel, 5 2016 öncesi mezun, 15 2016 sonrası mezun ve 1 diğer üniversite mensubu olmak üzere toplam 86 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 86 kişiye LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1-5 yanıt aralığında likert tipi sorulara katılımcıların verdiklerin yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

54 http://www.kss.boun.edu.tr/?project=toplumsal-cinsiyet-esitligi (Son Erişim Tarihi: 03.04.2022).

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	64,83	Örgütlenme ve Savunuculuk	56,48	TOPLAM	55,73
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	38,66				
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	42,73				
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	73,84				
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	60,76				
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	42,73				
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	71,80				
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	65,70	Güvenli Alan	60,85		
9	Ortak kulanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	69,19				
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	47,68				
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	24,71	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	26,60		
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	35,76				
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	15,12				
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	29,36				
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	38,08				
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	16,57				
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	80,52	Akran Davranışları	78,97		
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	77,04				
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	79,36				

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Boğaziçi Üniversitesi mensupları üniversitede örgütlenme imkanları ile ilgili LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinin 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 56,48, üniversitenin LGBTİ+'lar için güvenli olması ile ilgili 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 60,85, üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara karşı düşünce ve davranışları ile ilgili 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 26,60, ve son olarak akranlarının LGBTİ+ öğrencilere karşı tutumunu ölçen 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 78,97 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Boğaziçi Üniversitesi için toplam skor 55,73 olarak hesaplanmıştır.

14.3. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği

Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	47,50	Şiddet	50,75	TOPLAM	60,25
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	59,25				
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	42,50				
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	53,25				
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	47,25	Akademik Faaliyetler	73,50		
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	75,25				
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	77,50				
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	74,25				
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	70,00				
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	67,00				
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	74,25				
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	78,25				
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	37,75	Barınma	43,00		
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	40,25				
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	40,25				
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurtta kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	54,00				

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Boğaziçi Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği, Ayrımcılık: Şiddet alt boyutuna 50,75, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık: Akademik faaliyetler alt boyutuna 73,50 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık: Barınma alt boyutuna 43,00 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Boğaziçi Üniversitesi için toplam skor 60,25 olarak hesaplanmıştır.